

Bücs Alexandra¹

Az Európai Unió Bíróságának C-607/18 P számú Bizottság kontra NKT ügyben született ítélete

The judgment of the Court of Justice in the case C-607/18 P
Commission v NKT

Abstract

In this case study I summarize the latest decision of the Court of Justice. The study gives an overview of the Commission's investigation and decision and shows the reasoning of the Court of Justice's judgment.

Tárgyszavak: versenyjog, kartell, védelemhez való jog, bizonyítás megkövetelt szintje

Keywords: competition law, cartel, rights of defense, burden of proof

1. Bevezetés

A jelen ügyben érintett vállalkozás egy, az európai és japán területeket is átfonó, a nagyfeszültségű kábelek piacát érintő kartell egyik résztvevője volt. A kartell létre – a kartellben szintén résztvevő vállalkozás – az ABB hívta fel az Európai Bizottság („Bizottság”) figyelmét engedékenységi kérelem keretében 2008 októberében.² A Bizottság a résztvevő vállalkozásokat 2014-ben marasztalta el, pénzbüntetéssel sújtva a versenyjogi szabályok megsértését, azonban az érintett vállalkozások fellebbezései folytán csak napjainkban kerülnek végső lezárásra az ügyek az Európai Unió Bírósága („Bíróság”) által. A cikkben ismertetett esetben érintett vállalkozások az NKT Verwaltungs (korábban: NKT Cable) és azt teljes egészében tulajdonló NKT A/S (összevontan: „NKT”) fellebbezésének ügyében döntött a Bíróság. Az NKT a földfelszín és víz alatti nagyfeszültségű elektromos kábelek és kiegészítőinek gyártásával, telepítésével foglalkozó vállalkozás.

2. A Bizottság vizsgálata és döntése

A Bizottság a korábban említett ABB vállalkozás értesítése nyomán vizsgálatot folytatott le, a vizsgálat eredményeképpen egy szerteágazó és a jelen ügyben érintett NKT-n túl 24 további európai, valamint japán és dél-koreai vállalkozás részvételével működő kartellt derített fel, amelyek elmarasztalásáról szóló döntését 2014. április 2-án hozta meg.³ A kartellben résztvevő vállalkozások a versenykorlátozó megállapodásukkal, hosszabb perióduson keresztül, folyamatos megszegését követették el az EUMSZ 101. cikkének az érintett piacon. A megállapodás alapján 1999 februárjától nem csak a földrajzi területet és a vásárlókat osztották fel maguk között, hanem a nagyfeszültségű kábelekkel kapcsolatos projekteket is, továbbá információcsere történt az árakkal, valamint egyéb érzékeny üzleti információkkal kapcsolatban azal a céllal, hogy az általuk kijelölt vállalkozás a legalacsonyabb árat kínálja, míg a többi vagy magasabb árat ajánl, vagy teljesen elzárkózik az adott projektre vonatkozó ajánlattételtől.⁴ A Bizottság vizsgálata alapján a kartell működését két

¹ Gyakornok, Gazdasági Versenyhivatal – Döntéshozatal Támogató Iroda.

² New developments regarding the high voltage power cables cartel (2020) <https://www.aeec-online.com/new-developments-regarding-the-high-voltage-power-cable-cartel/> (letöltés dátuma: 2020. 09. 14.).

³ ECLI:EU:C:2020:385 11. pont.

⁴ COMP/39.610. sz. ügy, HL (2014) C 2139., 2014. 04. 02., 67.

részre tudta osztani, az első kartellkonfigurációban mind az európai, japán és dél-koreai vállalkozások részt vettek, céljuk a területek és vásárlók felosztása volt. A megállapodással érintett piacfelosztás alapját a vállalkozások hazai piaca, azaz a „home territory” képezte, ez alapján a japán és dél-koreai vállalkozások tartózkodtak az európai területen való versenytől és vice versa, így a hazai piacon történő projektfelosztás nem volt tárgya ezen konfiguráció megbeszéléseinek⁵. A „home territory”-n túl eső, exportterületekre vonatkozó projekteket felosztották maguk között, ezen területeken való versenyre jellemzően az általuk kialakított 60/40 kvótaszabályt alkalmazták, eszerint a projektek 60%-a az európai, míg 40%-a a japán és dél-koreai részes vállalkozásokat illette.⁶ A második kartellkonfigurációban csak az európai vállalkozások vettek részt, ők a hazai piacot tovább osztották maguk között.⁷

A Bizottság 3 csoportra osztotta a tagokat a kartellben betöltött szerepük alapján. Az első csoportot a kartell „magja” képezte, az ebben szereplő vállalkozások szinte az összes jogsértésben részt vettek, valamint az első tárgyalásoktól jelen voltak, amelyek később a kartell megalakulásához vezettek.⁸ A második csoportba tartoznak azok a vállalkozások, amelyek szerepe nem volt olyan hangsúlyos, amely alapján az első csoportba sorolhatók, de nem is elhanyagolható marginális szereplői a kartellnek.⁹ A harmadik csoportot a kartellhez később csatlakozó és a későbbiekben is kis mértékű aktivitással résztvevő, marginális vállalkozások képezték.¹⁰ Az NKT a harmadik csoportba tartozó, marginális szereplője volt a kartellnek 2002 júliusa és 2006 februárja között.¹¹ A Bizottság a versenykorlátozás súlyára tekintettel 3 887 000 EUR összegű bírságot szabott ki a vállalkozásra.¹²

3. A Törvényszék előtti eljárás

Az NKT a Bizottság döntése ellen fellebbezéssel élt, fellebbezésében négy pontban kifogásolta a döntést. Elsőként a védelemhez való jog és a fegyverek egyenlősége elvének megsértése által, hogy a Bizottság megtagadta az NKT állítása szerint potenciális felmentő bizonyítékot tartalmazó, az eljárásban a fellebbező NKT-n kívüli címzettek kifogásközlésre adott válaszához való hozzáférést.¹³ A Törvényszék álláspontja alapján a Bizottság feladatkörébe tartozik annak értékelése, hogy a kifogásközlésre adott válaszokban felmentő bizonyíték található-e. A védelemhez való jog sérelme csak abban az esetben állapítható meg az aktákhoz való hozzáférés megtagadásánál, amennyiben az érintett fél előadja, hogy annak tartalma hasznos lehet a védekezéséhez, ez azt feltételezi, hogy az érintett prima facie bizonyítékot biztosít ennek alátámasztására. A Törvényszék álláspontja szerint, jelen ügyben, ilyen hivatkozás nem történt az NKT részéről.¹⁴

Másodszor, kifogásolta az érintett földrajzi terület meghatározását, és ehhez kapcsolódóan a „qualified effect” teszt alkalmazását annak érdekében, hogy a Bizottság igazolja a joghatóságát, valamint az EUMSZ 101. cikkének alkalmazhatóságát.¹⁵ Itt kitekintésként megemlíteném a Bíróság joggyakorlatát, az Európai Unió területén túlmutató versenykorlátozó magatartások kapcsán, amelyet a Bizottság kontra Intel Corporation Inc. ügyben kifejtett, ez alapján, ahhoz, hogy nem az unió területén végrehajtott magatartással kapcsolatban a Bizottságnak joghatósága keletkezzen, és ezen magatartás miatt az érintett vállalkozást fellelősségre vonja, szükséges elvégeznie a „qualified effect” tesztet, ami alapján megállapítja, hogy az unió területén kívül végrehajtott magatartás versenykorlátozó hatással van-e a belső piacra.¹⁶

Harmadszor, az NKT tagadta, hogy az NKT Cables részt vett a jogsértésben és annak tudatá-

⁵ COMP/39.610. sz. ügy, HL (2014) C 2139., 2014. 04. 02., 78.

⁶ COMP/39.610. sz. ügy, HL (2014) C 2139., 2014. 04. 02., 87.

⁷ COMP/39.610. sz. ügy, HL (2014) C 2139., 2014. 04. 02., 73.

⁸ COMP/39.610. sz. ügy, HL (2014) C 2139., 2014. 04. 02., 545.

⁹ COMP/39.610. sz. ügy, HL (2014) C 2139., 2014. 04. 02., 562.

¹⁰ COMP/39.610. sz. ügy, HL (2014) C 2139., 2014. 04. 02., 576.

¹¹ ECLI:EU:C:2020:385 14. pont.

¹² ECLI:EU:C:2020:385 20. pont.

¹³ ECLI:EU:C:2020:385 22. pont.

¹⁴ ECLI:EU:C:2020:385 25. pont.

¹⁵ ECLI:EU:C:2020:385 22. pont.

¹⁶ ECLI:EU:C:2017:632, Bizottság kontra Intel Corporation Inc.

ban volt. Negyedikként kifogásolta a Bizottság megállapítását a jogsértésben való részvétel időtartamának meghatározásában.¹⁷

A Törvényszék az NKT fellebbezését nem tartotta megalapozottnak, így azt teljes egészében elutasította.

4. A Bíróság előtti eljárás

Az NKT a Törvényszék döntésével szemben jogorvoslattal élt, és több pontban kifogásolta a Bizottság és a Törvényszék döntését. A fellebbezési okokból hármát tartott a Bíróság kellően megalapozottnak, a többivel kapcsolatban nem fogadta el az NKT érvelését.

4.1. A kifogásközlés és a védelemhez való jog

Az NKT érvelése alapján a Bizottság tévesen határozta meg az érintett földrajzi piacot, amikor azt kiterjesztette az Európai Unió, valamint az Európai Gazdasági Térség területén kívülre, és ezen megállapításra való észrevételre, a védekezésre nem adott lehetőséget, így megsértette a védelemhez való jogát.¹⁸ A Bizottság állítása alapján az NKT nem bizonyította fellebbezésében, hogy ne lett volna lehetősége észrevételt tenni a Bizottság kifogásközlésére az eljárás során.¹⁹

Az 1/2003 EK rendelet 27. cikk, (1) bekezdés második mondata alapján „A Bizottság csak olyan kifogásokra alapozhatja határozatát, amelyekre az érintett felek megtehették észrevételeiket.” A Bíróság kifejtette, hogy a kifogásközlés egy olyan eljárási védelmi vonal, amely elősegíti az eljárásban a védelemhez való jog betartását.²⁰ Ez az alapelv megköveteli, hogy az eljáró szerv figyelembe vegye és betartsa a kifogásközlés pontosságára vonatkozó követelményt, amelyet a Bíróság már egy korábbi, a Bizottság kontra Ballas Nedam NV ítéletében is kifejtett, azaz a kifogásközlésnek meg kell jelölnie, hogy a benne foglalt tényeket milyen minőségben róják fel a vállalkozásnak²¹, ezt a követelményrendszert a Bíróság jelen ügyben tovább

bővítette annak követelményével, hogy a kifogásközlésnek tartalmaznia kell minden olyan tény, amellyel kapcsolatban a vállalkozást felelősségre vonják, annak érdekében, hogy az érintett vállalkozás hatékonyan ki tudja fejteni az álláspontját azzal kapcsolatban.²² Mivel a Bizottság az elmarasztaló döntését arra a tényre is alapozta, hogy számba vette azokat a földrajzi területeket, amelyekre az érintett vállalkozásnak nem volt lehetősége észrevételt tenni, így az ellentétes az 1/2003 EK rendelet 27. cikkének (1) bekezdésével.²³

4.2. A jogsértés egészéért való felelősségre vonás

Az NKT sérelmezte, hogy a Bizottság nem volt arra kötelezve, hogy bizonyítsa, a vállalkozás részt vett a versenykorlátozó megállapodás azon gyakorlatában, amelynek keretében a kiegészítők beszállítását és a technikai segítségnyújtást a kartelltagok megtagadták azon versenytársaktól, amelyek nem vettek részt a megállapodásban.²⁴ A Bizottság álláspontja szerint a vállalkozásnak tudnia kellett volna, hogy a kartell ilyen gyakorlatot is folytat, valamint a felelősségük meghatározásánál nem számított a részvételük, hiszen mint csak perem résztvevői a kartellnek, erre tekintettel 10%-os pénzbírságcsökkentést állapított meg számukra.²⁵

A Bíróság esetjoga alapján a versenyellenes célú megállapodások szükségszerűen több vállalkozás részvételével és közreműködésével jönnek létre, pont ezen körülmény alapján, az adott vállalkozás hiába sajátos formában vesz részt a megállapodásban, ez nem zárja ki feltétlenül annak megállapítását, hogy a jogsértés egészéért felelősségre vonják annak ellenére, hogy a jogsértés egyes elemeit más vállalkozások hajtották végre, de ezeknek a magatartásoknak ugyanaz a versenyellenes célja és/vagy hatása, vagyis ugyanazon jogsértés keretében fejtették ki.²⁶ Ugyanakkor az egységes és folyamatos jogsértés létezése önmagában nem alapítja meg a vállalkozás felelősségét a

¹⁷ ECLI:EU:C:2020:385 22., 28., 29. pont.

¹⁸ ECLI:EU:C:2020:385 40. pont.

¹⁹ ECLI:EU:C:2020:385 45. pont.

²⁰ ECLI:EU:C:2020:385 49–50. pont.

²¹ ECLI:EU:C:2014:193 Bizottság kontra Ballas Nedam NV 25. pont, ECLI:EU:C:2009:500 39. pont.

²² ECLI:EU:C:2020:385 49–50. pont.

²³ ECLI:EU:C:2020:385 53. pont.

²⁴ ECLI:EU:C:2020:385 160. pont.

²⁵ ECLI:EU:C:2020:385 162–163. pont.

²⁶ ECLI:EU:T:2014:867 Bizottság kontra Soliver NV, 60. pont.

jogsértés egészéért, csak azon az alapon, hogy az egyes részek megvalósításában részt vett.²⁷ A felelősség megállapításához a Bizottságnak bizonyítania szükséges, hogy a vállalkozás tudott a versenyellenes tevékenységről vagy észszerűen előre láthatta azt.²⁸

A Bíróság döntése kimondta, hogy a Törvényszék kötelessége lett volna, hogy kivizsgálja, hogy a Bizottság kétséget kizáróan bizonyította-e, hogy az NKT tudatában volt-e ezen versenyellenes magatartásnak, vagy azt észszerűen előre kellett volna látnia, de pont ellenkezőleg, kimondta, hogy a Bizottságnak nem volt kötelessége ezen körülmény bizonyítása, tekintve, hogy a Bizottság nem tartotta azt lényegi elemnek a jogsértés mélységének megállapításakor.²⁹ A Bíróság így megállapította, hogy a Törvényszék tévesen fogadta el a Bizottság döntését, ha nem tudta kellően bizonyítani, nem találhatja ezen jogsértés vonatkozásában felelősnek a vállalkozást, és ennek megállapítását az a tény sem zárja ki, hogy a bírság összegének megállapításánál csökkentő tényezőként figyelembe vette.³⁰

4.3. Az ártatlanság védelme

Az NKT előadása szerint a Bizottság nem alapozhatta egyetlen e-mailes bizonyítékra azon megállapítását, miszerint a vállalkozás már 2002 novemberére előtt is részt vett a kartell tevékenységében, anélkül hogy ezzel az ártatlanság véelmét megsértené.³¹

A Bíróság korábbi ítéletében már kimondta, hogy a Bizottság feladata olyan bizonyítékot előterjeszteni, amely jogilag megkövetelt módon igazolja a jogsértés fennállását. Egyértelmű a Bíróság

esetjogából, hogy az ártatlanság véelmének alkalmazásánál olyan eljárásokban, amelyek a versenyjogi szabályok megszegésével kapcsolatosak és bírság kiszabásával végződhetnek, ha a bíróságnak kétségei vannak, azt a jogsértés-megállapító határozat címzettjének minősülő vállalkozás javára kell értelmezni.³²

4.4. A Bíróság ítélete

A Bíróság a döntés azon részét megsemmisítette, amennyiben az az NKT Európai Gazdasági Térségen kívüli magatartásért való felelősségét, az alkatrészek beszállítását és technikai segítségnyújtás megtagadásának gyakorlataért való felelősségét, valamint a 2002 novemberre előtti részvételért való felelősségét megállapítja. Ennek következményeképp a kirótt bírság összegét 200 000 EUR-val csökkentette.³³

5. Befejezés

A Bíróság fentiekben bemutatott ítéletének jelentősége egyrészt a kifogásközlés tartalmi követelményeinek meghatározásában rejlik. Ítéletében nem csak megerősítette az esetjogban kimunkált követelményrendszert, de azt tovább is bővítette. Ez a későbbiekben segítséget jelenthet a Bizottság munkája során, hogy a megfelelő tartalmú kifogásközléssel hogyan járulhatnak hozzá az eljárásban érintett vállalkozás védelméhez való jogának érvényesülésében. Másrészt a Bíróság újból hangsúlyozta a jogilag megkövetelt bizonyítási szint elérésének fontosságát, valamint hogy a Bizottságnak mennyire jelentős feladata van abban, hogy megállapításait kellően alátámassza, igazolja.

²⁷ ECLI:EU:T:2014:867 Bizottság kontra Soliver NV, 61. pont.

²⁸ ECLI:EU:T:2014:867 Bizottság kontra Soliver NV, 62. pont.

²⁹ ECLI:EU:C:2020:385 164., 165. pont.

³⁰ ECLI:EU:C:2020:385 169–170. pont.

³¹ ECLI:EU:C:2020:385 234., 235. pont.

³² ECLI:EU:T:2014:867 Bizottság kontra Soliver NV, 58. pont; ECLI:EU:C:2020:385 237. pont.

³³ ECLI:EU:C:2020:385 289–295. pont.